

Kirje

3.2.2026

VN/3094/2026
VN/3094/2026-YM-1

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES)

Viite: Yleissopimus 24.8.2000, 53/612/2000; laki ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista (1005/2008); laki eräiden rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä (954/2012)

Asia: Tulossopimus rakennustuoteasetuksen, eräiden rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä annetun lain sekä tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista annetun lain mukaisesta markkinavalvonnasta vuonna 2026

Tulossopimus

Me allekirjoittaneet sopijaosapuolet olemme sopineet seuraavan tulossopimuksen rakennustuotteiden markkinavalvonnasta vuodelle 2026. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto sitoutuu suorittamaan EU:n rakennustuoteasetuksen (EU) N:o 2024/3110, rakentamislain (751/2023), eräiden rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä annetun lain (954/2012) sekä tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista annetun lain (1005/2008) mukaista markkinavalvontaa vuonna 2026 liitteenä olevien Rakennustuotteiden markkinavalvonnan toimintasuunnitelman ja Tuotteiden ekologisen suunnittelun ja energiamerkinnän markkinavalvonnan toimintasuunnitelman vuodelle 2026 mukaisesti.

Ympäristöministeriö varaa osaltaan toimintaan yhteensä 1 271 000 euroa. CE-merkittyjen rakennustuotteiden markkinavalvontaan on käytettävissä 751 000 euroa, eräiden rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä annetun lain mukaiseen valvontaan 300 000 euroa sekä tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista annetun lain mukaiseen valvontaan 200 000 euroa. Tämän lisäksi rakennustuoteyhteyspisteen toimintaan on käytettävissä 20 000 euroa. Vuodelta 2025 on jäänyt käyttämättä rakennustuotteiden markkinavalvontaan ja tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista annetun lain mukaiseen valvontaan varattua rahoitusta 232 777,85 euroa.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Ympäristöministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 35
00023 Valtioneuvosto

Aleksanterinkatu 4-10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 1603 9320
+358 9 1603 9320

kirjaamo.ym@gov.fi

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) raportoi ympäristöministeriölle tällä sopimuksella osoitetun määrärahan käytöstä 31.01.2027 mennessä.

Ympäristöministeriön puolesta:

Ylijohtaja *Teppo Lehtinen*

Hallitussihteeri

Rakennukset ja rakentaminen-yksikkö *Kirsi White*

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston puolesta:

Pääjohtaja *Tomi Lounema*

Tuoteyksikön johtaja *Jaakko Kuustonen*

LIITTEET

1) Rakennustuotteiden markkinavalvonnan toimintasuunnitelman vuodelle 2026, päivätty 15.1.2026

2) Tuotteiden ekologisen suunnittelun ja energiamerkinnän markkinavalvonnan toimintasuunnitelma vuodelle 2026, päivätty 20.1.2026

Tiedoksi: Työ- ja elinkeinoministeriö

15.1.2026

Dnro Tukes
750/00.01.03/2026

RAKENNUSTUOTTEIDEN MARKKINAVALVONNAN TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2026

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) vastaa rakennustuoteasetuksen (EU 2024/3110) soveltamisalaan kuuluvien rakennustuotteiden sekä eräiden rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä (954/2012) annetun lain (tuotehyväksyntälaki) markkina- ja valvonnasta vuonna 2026 tämän toimintasuunnitelman mukaisesti.

Valvonnan kohteena ovat ympäristöministeriön, sisäministeriön sekä liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalaan kuuluvat rakennustuotteet, joille on annettu vaatimuksia rakennustuoteasetuksessa tai rakentamislainsäädännön nojalla annetuissa säädöksissä.

Rakennustuotteiden markkina- ja valvonnan oikeusperusta on rakentamislain (751/2023) 154 §, joka määrittää viranomaisen tehtävät ja toimivallan rakennustuotteiden markkina- ja valvonnassa. CE-merkityille rakennustuotteille sovelletaan markkina- ja valvonnassa lisäksi EU:n markkina- ja valvonta-asetusta (EU) 2019/1020. Se asettaa yhtenäiset vaatimukset markkina- ja valvonnalle EU:n sisämarkkinoilla.

1. Rakennustuotevalvonnan keskeiset tehtävät ja painopisteet

1. Vaatimustenmukaisuuden valvonta:

Valvotaan, että markkinoille saatetut rakennustuotteet täyttävät niitä koskevat eurooppalaiset ja kansalliset vaatimukset ja eivätkä ne aiheuta vaaraa ihmisen terveydelle turvallisuudelle, ympäristölle tai omaisuudelle.

2. Viestintä ja tiedonvälitys:

Viestitään markkina- ja valvonnasta ja tuotteisiin liittyvistä vaatimuksista valmistajille ja tuotteita myyville ja käyttäville tahoille hyödyntäen verkkosivuja, oppimisympäristöjä, toimialayhdistyksiä ja suoraviestinnän keinoja. Tiedotetaan havaituista turvallisuusriskeistä ja yhteiskunnallisesti merkittävistä asioista loppukäyttäjille ja sidosryhmille.

3. Viranomais- ja sidosryhmäyhteistyö

Kehitetään ja ylläpidetään yhteistyötä kunnallisten rakennusvalvontaviranomaisten ja muihin viranomaisten kanssa. Ylläpidetään yhteyksiä kansallisiin ilmoitettuihin laitoksiin ja suomalaisen eurooppalaisia teknisiä hyväksyntöjä myöntävään laitokseen sekä rakennusalan etujärjestöihin.

4. Osallistuminen kansallisiin ja EU-tason työryhmiin:

Osallistutaan rakennustuotteiden kansallisiin toimiala- ja standardisointityöryhmiin sekä EU:n rakennustuotteiden AdCoryhmän (hallinnollisen yhteistyön ryhmä) kokouksiin sekä sen alatyöryhmien toimintaan. Pyritään vaikuttamaan rakennustuotteiden markkina- ja valvonnan kehittämiseen EU:n alueella.

5. Osaamisen ylläpito ja koulutus:

Huolehditaan markkinavalvonnan henkilöstön asiantuntemuksesta ja pätevyyden ylläpidosta sekä resurssien riittävyydestä. Pidetään luentoja rakennusalan ja sidosryhmien tilaisuuksissa ja koulutuksissa.

Rakennustuotteiden valvonta kuuluu Tukesin tuoteyksikön Ammattilaistuotteet ja Fipoint -ryhmälle (AF-ryhmä). AF-ryhmän valvontaa ohjaavat sekä ryhmän omat tavoitteet että tuoteyksikön asettamat yhteiset tavoitteet. Tuoteyksikön vuoden 2025 yhteiset tavoitteet perustuvat Tukesin strategiaan sekä kansalliseen markkinavalvontastrategiaan. Nämä strategiat määrittävät toiminnan painopisteet ja kehittämiskohteet, jotka osaltaan ohjaavat yksikön ja sen ryhmien toimintaa.

1.1. Rakennustuotteiden markkinavalvonta

Markkinakartoitus ja asiakirjavalvonta

Tiettyyn tuoteryhmään kohdistuva markkinavalvontaprojekti aloitetaan pääsääntöisesti markkinakartoituksella. Kartoituksen tavoitteena on tunnistaa mahdollisimman kattavasti valvonnan kohteena olevan tuoteryhmän valmistajia, valtuutettuja edustajia, maahantuojia ja/tai jakelijoita. Markkinakartoituksen jälkeen valikoiduille tuotteille hankitaan tarvittavat asiakirjat. Rakennustuoteasetuksen soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden asiakirjoista tarkastetaan vähintään suoritustasoilmoitus ja CE-merkintä. Hankkeesta ja tuoteryhmästä riippuen tarkistetaan myös ilmoitetun laitoksen sertifikaatti ja/tai testausraportit, sekä käyttö- ja asennusohjeet. Asiakirjavalvonnan tulokset huomioidaan valittaessa tuotteita testattavaksi.

Testaus

Testattavien tuotteiden valinta toteutetaan suunnitelmallisesti ja riskiperusteisesti. Riskiperustaisuutta arvioidessa huomioidaan, kuinka tuoteryhmä vaikuttaa rakennuskohteen perusominaisuuksiin, tuotteiden myyntivolyymit ja niiden käytön laajuus, mahdolliset Tukesille tulleet ilmoitukset sekä muut huomiot kentältä ja asiakirjavalvonnassa havaitut huomiot.

Kenttävalvonta

Kenttävalvonnalla tarkoitetaan talouden toimijoiden luona tapahtuvaa valvontaa esimerkiksi valmistajan tuotantotilassa tai jakelijoiden myymälässä. Kenttävalvonta voi kattaa näytteidenottoa, asiakirjojen tai merkintöjen tarkistamista sekä toiminnanharjoittajan neuvontaa.

Vuonna 2026 kenttävalvontaa toteutetaan myymälä- ja valmistajakäynneillä valvonnan kohteena olevissa tuoteryhmissä. Kenttävalvonta kattaa myös verkkokauppojen valvonnan.

Vuoden 2026 valvontakohteet

Vuonna 2025 aloitetut valvontahankkeet, jotka jatkuvat vuodelle 2026:

- Kiviaines: hallinnolliset toimet, raportointi ja tiedotus
- Vedeneristeet: hallinnolliset toimet, raportointi ja tiedotus
- Rakenteellisiin puuliitoksiin tarkoitetut ruuvit: mahdolliset lisätestaukset, hallinnolliset toimet, raportointi ja tiedotus
- Pihasaunat: raportointi ja tiedotus
- Vesikalusteet: jatkotutkimukset ja selvitykset, raportointi ja tiedotus
- Paloeristeet: hallinnolliset toimet, raportointi ja tiedotus
- JACOP 2025 Construction products, lämmöneristeiden valvontaprojekti (Komission rahoittama osuus). Lisäksi toteutetaan lämmöneristeiden kansallisesti toteutettu valvontahanke

- Rakenteellinen puutavara (LVL-tuotteet) (toteutetaan yhteistyössä Tullin kanssa)

Vuonna 2026 alkavat uudet valvontahankkeet:

Tuoteryhmät, joille tehdään markkinakartoitus ja asiakirjavalvontahanke:

- Metalliset järjestelmäsavupiiput
- Kuluttajille myytävät edulliset kamiinat (myös mahdollinen testaus)
- Eristävät sandwichelementit
- Vähähiilinen betoni (myös mahdollinen testaus)

Tuoteryhmät, joille tehdään myös vaatimustenmukaisuuden testaus

- Palonkestävät tarkastusluukut
- Puhallusvillojen palo-ominaisuudet ja palosuoja-aineet
- Sormijatkettu puutavara kantaviin rakenteisiin
- Joustavat kytkentäputket
- Rakennusten perustusten kosteudenhallintaan liittyvät tuotteet: erityisesti suodatin-kankaat

Valvontaa tehdään myös reaktiivisten ilmoitusten perusteella ennalta suunnitelmattomille tuotteille tai tuoteryhmille.

1.2 Viestintä ja neuvonta

Vaatimustenvastaisista rakennustuotteista ilmoitetaan kansallisesti Tukesin verkkosivulla (vaarallisetuotteet.fi) sekä Euroopan markkinavalvontarekisterissä (ICSMS). Lisäksi jos rakennustuotteen arvioidaan aiheuttavan vakavan riskin, ilmoitetaan EU:n Safety Gate -pikahälytysjärjestelmän kautta viranomaisten tai talouden toimijoiden toteuttamista korjaavista toimenpiteistä. Ryhmä käsittelee myös yritysten Business Gateway:n kautta lähetettyjä oma-aloitteisia ilmoituksia vaatimustenvastaisista tuotteista

Toiminnanharjoittajia ja loppukäyttäjiä neuvotaan valmentavasti, ohjaten heitä luotettaviin tiedonlähteisiin sekä varmistamalla verkkosivujen ja viestintämateriaalien ajantasaisuus. Neuvonta- ja ohjaustyön palautetta seurataan ja analysoidaan ja tarvittaessa päivitetään neuvontaprosesseja. Laaditaan ja ylläpidetään vakiovastauspankkia, jotta voidaan varmistaa yhdenmukainen ja tasapuolinen neuvonnantaso. Vastuullista toimintaa edistetään riskiperusteisella valvonnalla sekä suunnitelmallisella ja oikein kohdennetulla viestinnällä.

Tukesin rakennustuotteita koskevat verkkosivut päivitetään vastaamaan uutta ja päivitettyä lainsäädäntöä. Sivuston käytettävyyteen ja selkokieleen kiinnitetään erityistä huomiota. Verkkosivuille kootaan tietoa toiminnanharjoittajille, rakennushankkeiden toimijoille ja loppukäyttäjille uudesta rakentamislaista, rakennustuoteasetuksen päivityksistä sekä yleisen tuoteturvallisuusasetuksen (GPSR) vaikutuksista.

Uuden rakennustuoteasetuksen käyttöönotto koskee kaikkia asiantuntijoita, ja jokaisella tulee olla riittävät valmiudet neuvontaan ja opastukseen toiminnanharjoittajille. Tätä varten järjestetään sisäisiä työpajoja ja valmistellaan neuvontamateriaalia yrityksille. Toimialan neuvonta ja ohjaus ovat keskeisessä asemassa vuonna 2026. Lisäksi uuden rakentamislain vaikutukset markkinavalvonnassa huomioidaan toiminnanharjoittajien ja loppukäyttäjien neuvonnassa ja opastuksessa.

Tukesissa on kehitetty uutta aikaisempaa laajempaa oppimisympäristöä, joka on nimetty Tukes-kampukseksi. Rakennustuotetiimi osallistuu sekä yleiseen kehitystyöhön että rakennustuotteita käsittelevän sisällön tuotantoon osaltaan.

Tukesin rakennustuotteisiin kohdennetun viestinnän ja neuvonnan vuodelle 2026 suunniteltuja toimenpiteitä ovat:

- Uutiskirjeet kuntien rakennusvalvonnoille (2 kpl)
- Viestintää uuden rakennustuoteasetuksen ja muiden uusien säädösten vaikutuksista tuotteiden vaatimustenmukaisuuteen
- Tiedotteet valvontahankkeiden havainnoista
- Liittyvän oppimisympäristön (Tukes Kampus) ja materiaalien valmisteleminen ja julkaisu
- Verkkosivupäivitys

1.3 Toimiala- ja sidosryhmätyö

Rakenteellisen puutavaran asiakirjavalvontaa jatketaan yhteistyössä Tullin kanssa. Alustavan suunnitelman mukaisesti Tulli tulee seuraamaan tietyllä aikavälillä kolmansista maista tulevien tuotteiden määriä ja toimittamaan näiden mukana tulevat asiakirjat Tukesille.

Ryhmän asiantuntijat osallistuvat vastuualueellensa kuuluvien tuotteiden standardoinnin seurantararyhmiin erityisesti sellaisissa tilanteissa, joissa ajankohtaisesti käsitellään tuoteryhmän standardipyyntöjen käsittelyä tai harmonisoitujen tuotestandardien laadintaa/päivitystä. Lisäksi osallistutaan tarvittavin osin kansallisten soveltamisstandardien päivitystyöhön.

Yhteistyötä jatketaan aktiivisesti toimialajärjestöjen kanssa osallistumalla sidosryhmätapahtumiin, pitämällä esityksiä sekä osallistumalla tarpeen mukaan toimialan ohjeiden ja oppaiden laadintaan resurssien niin salliessa. Lisäksi ollaan aktiivisesti mukana alan tapahtumissa ja seminaareissa. Jatketaan viranomaisyhteistyötä STUKin, Väyläviraston, Pelastusopiston, Lupa- ja valvontaviraston, kuntien, pelastuslaitosten ja rakennusvalvonnan sekä pelastuslaitosten kumppanuusverkoston kanssa.

1.4 Toiminnan kehittäminen

Riskiperusteinen lähestymistapa on markkinavalvontatoiminnan perusta, jotta resurssit ja toimenpiteet voidaan kohdentaa mahdollisemman tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti. Valvontakohteiden valinnan ja valvonnan suunnittelun tueksi kehitetään ja päivitetään riskienarviointityökalua.

Valvontaprosessissa ja toimenpiteissä huomioidaan sekä markkinavalvonta-asetuksen että rakennustuoteasetuksen mukaiset riskienarvioinnit. Suomi jatkaa osallistumista Adco WG1 -työryhmään (Risk Assessment), jossa kehitetään rakennustuotteisiin parhaiten soveltuvaa riskienarviointityökalua. Rakennustuotteille on julkaistu WG 1 työryhmän toimesta oma riskienarviointityökalu, koska kuluttajatuotteille tarkoitettu Rapex/Safety Gate riskienarviointimenetelmä ei niille sellaisenaan sovellu. Työkalun kehitystyö ja testaus jatkuvat vuonna 2026. Lisäksi työryhmä on alkanut kehittää työkalua riskiperustaisen valvonnan suunnittelun tueksi. Työkalun avulla pyritään kohdistamaan valvontaa niihin tuotteisiin, joilla on suurin vaikutus rakennuskohteen tärkeimpien perusvaatimuksien täyttymiseen käytön turvallisuuden kannalta.

Asiakaslähtöisyyttä parannetaan ja tehostetaan yhtenäistämällä neuvonta- ja viestintäprosesseja. Olemme mukana Tukesin yhteisessä tuotevalvontatiimissä, jossa kehitetään käytännön työkaluja ja toimintamalleja markkinavalvontaan sekä varmistetaan yhtenäiset tulkinnot markkinavalvonta-asetuksesta.

Uuden rakennustuoteasetuksen yhdenmukainen soveltaminen sekä toiminnanharjoittajien tasapuolinen kohtelu edellyttävät yhtenäisiä tulkintoja asetuksen vaatimuksista EU:ssa. Tämän vuoksi osallistuminen rakennustuote-Adcon toimintaan on asetettu korkealle prioriteetille. Suomi osallistuu Adcon WG6-työryhmään, jossa käsitellään asetusten soveltamista ja luodaan yhteisiä tulkintoja. Työryhmän laatimat dokumentit lähetetään EU:n komissiolle.

Uuden markkina- ja valvonta-alustan (Manta) käyttö alkoi täysmääräisesti vuoden 2025 loppupuolella. Vuonna 2026 vakiinnutetaan ja varmistetaan yhdenmukaiset käsittely- ja kirjaamiskäytännöt koko ryhmän sisällä.

Kiertotalouden kehitystä seurataan erityisesti rakennustuotteiden uudelleenkäytön, ympäristöselosteiden markkina- ja valvonnan ja standardoinnin näkökulmista. Asiantuntijat osallistuvat rakentamisen kiertotalouden verkostoitumistapahtumiin pysyäkseen ajan tasalla alan tuotekehityksestä. Tavoitteena on hallita uudentyyppisten tuotteiden markkinoille tulo reaaliaikaisen seurannan avulla.

Tukes on myös aktiivisesti mukana EU:n uuden juomavesidirektiivin täytäntöönpanossa yhteistyössä ympäristöministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön ja sidosryhmien kanssa (DWD kansallinen tukiryhmä) ja olemme myös mukana komission työryhmässä valmistelussa ohjetta toiminnanharjoittajille juomavesidirektiivin täytäntöönpanon tueksi.

2. Resurssit

Rakennustuoteasiantuntijat kuuluvat Tukesin Tuotteet- yksikön ammattilaistuotteet ja Fipoint ryhmään. Rakennustuoteasetuksen mukaisesti CE-merkittyjen ja eräiden rakennustuotteiden tyyppihyväksynnästä annetun lain soveltamisalaan kuuluvien rakennustuotteiden markkinavalvonnan resurssit ovat n. 5,5 htv ylitarkastajia, lisäksi ryhmässä toimii yksi johtava asiantuntija tiiminvetäjänä. Ryhmän esihenkilönä toimii Ammattilaistuotteet ja Fipoint- ryhmän ryhmäpäällikkö. Yhteistyötä tehdään tiiviisti koko Tukesin sisällä ennen kaikkea paloturvallisuustuotteiden, ekosuunnittelu- ja talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden markkinavalvontaa tekevien henkilöiden kanssa sekä myös kemikaaliyksikön tuotevalvontaa tekevien henkilöiden kanssa. Lainsäädäntöön ja vaativiin tapauksiin tarvittaessa käytetään Tukesin yhteisiä juristeja.

3. Rakennustuoteyhteyspiste (PCPC)

Rakennustuoteyhteyspiste on lakisääteinen neuvontapalvelu, joka antaa talouden toimijoille ja toisen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille pyynnöstä tietoa kansallisesta rakentamista koskevasta lainsäädännöstä. Yhteyspiste vastaa yhteydenottoihin 15 työpäivän kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut pyynnön.

Uusi rakennustuoteasetus laajentaa rakennustuoteyhteyspisteen neuvontaverehtöisyyksiä, sillä asetuksen rakennustuoteyhteyspisteitä koskevan artiklan mukaan rakennustuoteyhteyspisteiden on annettava myös tietoja asetuksen ja sen mukaisesti hyväksytyjen säädösten tuotekohtaisista säännöksistä. Rakennustuoteyhteyspisteen tehtävien kannalta tämä tarkoittaa, että rakennustuoteyhteyspiste vastaa jatkossa kaikkiin rakennustuotteita koskeviin kysymyksiin (myös ei-CE-merkittävät tuotteet). Tuoteyhteyspiste (PCP) ei enää käsittele rakennustuotteisiin liittyviä kysymyksiä.

4. Yhteistyö ympäristöministeriön kanssa

Ympäristöministeriön ja Tukesin välistä valvonnan seuranta, tiedonvaihtoa ja keskustelua jatketaan. Keskustelujen painopisteenä ovat lainsäädännön vaikutukset markkinavalvontaan, rakennustuotteiden vaatimustenmukaisuuteen sekä niistä mahdollisesti aiheutuvat turvallisuuspuutteet. Lisäksi käsitellään standardien soveltamiseen liittyviä linjauksia ja yksityiskohtia. Rakennustuotteiden standardeissa tai ilmoitettujen laitosten toiminnassa havaitut epäkohdat tuodaan ministeriön tietoon. Tukes osallistuu myös ministeriön tukiryhmien toimintaan.

5. Suunnittelu ja raportointi

Tukes tulee toimittamaan 28.2.2026 mennessä YM:lle kertomuksen vuoden 2025 toiminnastaan.

Tukes tulee toimittamaan YM:lle vuoden 2027 toimintasuunnitelmaehdotuksen ja päivitetyn kuluarvion vuosille 2026-2029 31.1.2027 mennessä tai erikseen sovittavana ajankohtana.

Tukes raportoi YM:lle toimintavuoden 2026 aikana, jos toiminnassa ilmenee merkittäviä poikkeamia toimintasuunnitelmaan tai kulumenoarvioon nähden.

YM informoi Tukesia, jos toimintavuoden aikana ilmenee syytä poiketa toimintasuunnitelmasta.

TUOTTEIDEN EKOLOGISEN SUUNNITTELUN JA ENERGIAMERKINTÖJEN MARKKINAVALVONNAN TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2026

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) huolehtii ekosuunnitteludirektiivin (2009/125/EY) sekä vaiheittain voimaan astuvan ekosuunnitteluasetuksen (EU) 2024/1781, ja energiamerkintäasetuksen (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/1369) ja näiden nojalla annettujen tuotekoh- taisten asetusten markkinavalvonnasta vuonna 2026 tämän toimintasuunnitelman mukaisesti. Val- vonnan kohteena ovat ympäristöministeriön (YM) sekä työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) hallinnon- alaan kuuluvat tuoteryhmät, joille on annettu vaatimuksia Euroopan komission toimesta.

Markkinavalvonnan perusteena on laki tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista (1005/2008), jäljempänä ekosuunnittelulaki. Komissio julkaisee tuotekoh- taiset asetukset ja ne ovat jäsenvaltioissa sovellettavaa lainsäädäntöä sellaisenaan. Tällä hetkellä ekosuunnitteluun liittyviä asetuksia on voimassa 32 tuoteryhmälle ja energiamerkintään liittyviä 16 tuoteryhmälle.

Yleisesti asetuksissa rajoitetaan mm. energiankulutusta sekä vaaditaan tiettyjä merkintöjä ja ohjeis- tusta laajalle joukolla teknisiä laitteita. Asetuksien uudelleentarkasteluissa pyritään myös ottamaan huomioon kiertotalouden näkökulmat. Markkinavalvonnalla pyritään tukemaan talouden toimijoita saattamaan markkinoille vain vaatimustenmukaisia tuotteita sekä poistamaan markkinoille päässeet vaatimusten vastaiset tuotteet. Näin voidaan toteuttaa lain tarkoitusta, eli edistää kestävästä kehityksestä parantamalla energiatehokkuutta ja ympäristönsuojelun tasoa. Näin voidaan myös varmistaa toimin- nanharjoittajien tasapuoliset kilpailuolosuhteet Suomen markkinoilla.

1 TEHTÄVÄT

1.1 Valvonta

Tukes valvoo, että markkinoille saatetut ekosuunnittelulain soveltamisalaan kuuluvat tuotteet vastaa- vat niitä koskevien tuoteryhmäkohtaisten asetusten vaatimuksia.

Valvontaa tehdään riskiperusteisesti ja takavuosina se on kohdistunut pääasiassa kuluttajatuotteisiin, ja niiden maahantuojiin ja jakelijoihin. Suomalaisten valmistajien kanssa markkinavalvontatoimet ovat olleet pääasiassa neuvontaa ja opastusta.

Valvontakäynneillä tiedotetaan ja neuvotaan tarpeen mukaan nykyisistä ja tulevista vaatimuksista. Valvontakäyntejä toteutetaan sähkölaitteiden turvallisuus-, EMC-, RoHS- ja energiamerkintävalvon- nan kenttävalvontakäyntien yhteydessä sekä tarvittaessa myös erillisinä käynteinä.

Tukes teettää LVD-testien yhteydessä mittauksia tuotteiden lepotilan tehonkulutuksesta. Vuonna 2025 tämä tehtiin n. 40 tuotteelle. Arvio vuoden 2026 seulontatesteistä on vähintään 60. Seulonnan perusteella ei tehdä tuotteen vapaata liikkuvuutta rajoittavia päätöksiä, vaan sen perusteella saadaan perusteltu syy pyytää valmistajalta tai maahantuojalta selvitys vaatimusten täyttymisestä. Epäselvissä tapauksissa mittaukset tehdään testauslaitosten toimesta. Tarvittaessa käytetään laissa säädettyjä keinoja vaatimustenvastaisten tuotteiden poistamiseksi markkinoilta.

Markkinoita rajoittavista päätöksistä kerrotaan kansallisesti Tukesin verkkosivuilla (vaarallisetuotteet.fi) ja kansainvälisesti Euroopan markkinavalvontarekisterissä (ICSMS). Näitä ei ole viime vuosina tehty, mutta tilanne on muuttumassa EU-kustanteisten projektien määrän kasvun takia, jotka mahdollistavat kolmoistestauksen toteuttamisen. Päätökset edellyttävät neljän tuoteyksilön testauttamista (1+3 malli), joka ei ole tarkoituksenmukaista, mikäli taloudentoimijat suostuvat vapaaehtoiisiin toimiin, koska yksi testi voi maksaa 25.000 euroa ja yleensä taloudentoimijat tekevät korjaavat toimet heti ensimmäisestä testituloksesta kuultuaan, jotta he säästyvät ylimääräisiltä testikuluilta.

Vuonna 2026 tavoitteena on saattaa loppuun vuonna 2025 tai aiemmin alkaneet testausprojektit:

- NORDSYN-testausprojekti vesi-ilmalämpöpumpuille, pohjoismaiden yhteinen testausprojekti
- Tukesin oma testausprojekti vesipumpuille
- Tukesin oma testausprojekti lämminvesivaraajille
- ENERTP3-projekti, jossa testataan 100 kW-200 kW jäähdytyslaitteita

Vuonna 2026 tavoitteena on aloittaa seuraavat testausprojektit:

- Tukesin oma testausprojekti: lämminvesivaraajien lisätestaukset tai kiertovesipumppujen testaukset
- EEPLIANT4-projekti, jossa testataan ilmalämmitys- ja jäähdytystuotteita
- Vuonna 2025 on myös suunniteltu alkavaksi uusi Nordsynin rahoittama testausprojekti, jonka suunnitellut tuoteryhmät ovat sähkömoottorit ja kiertovesipumput.

Testausprojektien lisäksi teemme:

- Energiamerkintävalvontaa myymälöissä, tavoitteena 2500 tuotetta
- Ennakkoon ilmoitetut valvontakäynnit
- Energiamerkintävalvontaa verkkokaupoissa
- Asiakirjoihin perustuvaa valvontaa.

1.2 Viestintä

Ekosuunnittelulaista ja sen vaatimuksista viestitään edelleen vuonna 2026. Ekosuunnittelun ja energiamerkintöjen omia internetsivuja (www.ekosuunnittelu.info) päivitetään yhteistyössä Energiaviraston kanssa tarpeen mukaan. Toiminnanharjoittajille annetaan neuvontaa puhelimitse, sähköpostilla, uutiskirjeellä sekä Tukesin ja sidosryhmien tapahtumissa ja tilaisuuksissa esitelmöimällä sekä webinaarien muodossa. Kenttätarkastajat jakavat toiminnanharjoittajille kenttävalvontakäyntiensä yhteydessä tietoa energiamerkinnöistä.

Vuoden 2026 aikana keskitytään edelleen viestimään uudesta ekosuunnitteluasetuksesta, sekä ta-pauskohtaisesti tuotekohtaisista asetuksista.

Tunnen tuotteeni -sivusto on päivittynyt pedagogisemmaksi Tukes Kampukseksi, josta viestimme aktiivisesti myös vuonna 2026, tunnettuuden lisäämiseksi. Tukes Kampuksessa on osio aloittelevalle sähkötuotteiden valmistajalle, ja siinä käsitellään myös ekosuunnittelu- ja energiamerkintävaatimuksia.

1.3 Tutkimus- ja kehitystoiminta

Osallistutaan ekosuunnittelu- ja energiamerkintävalvojen eurooppalaisiin ja pohjoismaisiin yhteistyökokouksiin ja tapauskohtaisesti yhteistyöprojekteihin. Jatkuvana projektina osallistutaan Nordsyn - yhteistyöhön (Pohjoismainen yhteistyö). Se sisältää useita aliprojekteja, jotka muotoutuvat vuoden aikana. Erityisesti AdCo- markkinavalvontakokouksissa keskustellaan EU-tason tutkimus- ja kehitystoiminnasta sekä lainsäädännön tulkinnasta.

Yhteistyötä jatketaan aktiivisesti kansallisten sidosryhmien kanssa. Valvontajärjestelmää sekä tehokkaita keinoja viestin välittämiseen kotimaisille toimijoille kehitetään entisestään.

Vuonna 2026 osallistutaan aktiivisesti kansallisen ekosuunnittelulain ja -asetuksen uudistustyöhön. Valvonnan tehostamiseksi toivotaan seuraamusmaksun lisäämistä hallinnollisiin toimenpiteisiin. Hallinnollisen sanktion käyttämistä puoltaa etenkin se, että hallinnollisen ohjauksen keinoja tai rikkomuksen takia määrättäviä muita hallinnollisia seuraamuksia ei voida pitää riittävinä tai tarkoituksenmukaisina, mutta rikkomusten laatu ei ehdottomasti edellytä rikosoikeudellisen järjestelmän käyttöä.

Osallistutaan valmisteluvaiheessa olevien ekosuunnittelu- ja energiamerkintäasetusten käynnösten tarkastusprosessiin ainakin YM:n tuotealueilla, tarvittaessa myös Energiaviraston tukena. Tällä pyritään varmistamaan, että varsinkin teknisten seikkojen käännökset ovat tarkkoja ja oikein.

2 TUOTERYHMIEN JAKAUTUMINEN TEM:N JA YM:N SUHTEEN

Liitteessä 1 on taulukoituna kaikki ekosuunnittelulain alaiset tuoteryhmäkohtaiset asetukset jaettuna niiden vastuuministeriöiden mukaan. Taulukossa on asetusten ensimmäisten vaatimusten voimaantumispäivä.

3 HENKILÖSTÖ JA OSAAMINEN

Markkinavalvonnassa hyödynnetään Tukesin laajaa markkinavalvontakokemusta sekä ammattitaitoista henkilöstöä. Ekosuunnittelu- ja energiamerkintöjen markkinavalvonnan suhteen tehdään yhteistyötä muun muassa Tukesin ammattilaistuoteryhmän kanssa. Testauksissa käytetään kaupallisia testauslaboratorioita. Osaamista laajennetaan osallistumalla sopiviin koulutuksiin ja seminaareihin.

4 RESURSSIT

Suunniteltu kokonaisresurssi vuonna 2026 on yhteensä 3 htv:tä, joista 2 htv ylitarkastajilta ja kenttä-tarkastajilta 0,5 htv. Loppuosa 0,5 htv muodostuu toimistohenkilöstön, hallinnon ja johdon työpanoksesta. Henkilöstö- ja yleiskulujen lisäksi kuluja syntyy matkustuksesta, tuotehankinnoista sekä kaupallisilla testauslaboratorioilla teetetyistä testauksista.

Liite 1. Tuoteryhmäkohtaiset toimeenpanosäädökset jaettuna vastuuministeriöiden mukaan

	Ekosuunnittelu			Energiamerkintä		
	asetus nro	tuotepääryhmä	voimaan	asetus nro	tuotepääryhmä	voimaan
Työ- ja elinkeinoministeriö	1275/2008	Lepovirtakulutus	7.1.2010	60/1996	Kuivaava pyykinpesukone	20.10.1996
	107/2009	Digiboksit	25.2.2010	203/1996	Kotitalouksien kuivausrummut	1.10.1996
	932/2012	Kotitalouksien kuivausrummut	1.11.2013	895/1997	Kotitalouksien kuivaavat pyykinpesukoneet	1.2.1998
	617/2013	Tietokoneet ja tietokonepalvelimet	1.7.2014	1052/2002	Sähköuunit	1.7.2003
	666/2013	Pölynimurit	1.9.2014	392/2012	Kotitalouksien kuivausrummut	29.5.2013
	801/2013	Lepovirtakulutus ja televisiot	1.1.2015	874/2012	Sähkölamput ja valaisimet	1.9.2013
	66/2014	Uunit, keittotasot ja liesituulettimet	20.2.2015	65/2014	Uunit ja liesituulettimet	1.1.2015
	548/2014	Muuntajat	1.7.2015	518/2014	Sähköinen energiamerkintä ja tuoteseloste	1.1.2015
	2015/1095	Ammattikäytön kylmä- ja pakastesäilytyskaapit	1.7.2016	2015/1094	Ammattikäytön kylmä- ja pakastesäilytyskaapit	1.7.2016
	2019/424	Serverit	1.3.2020	2019/2018	Kylmälaite myyntitoiminnolla	1.3.2021
	2019/1782	Ulkoiset tehonlähteet	1.4.2020	2019/2014	Pyykinpesukoneet	1.3.2021
	2019/1784	Hitsauslaitteet	1.1.2021	2019/2016	Kylmälaitteet	1.3.2021
	2019/2023	Pyykinpesukoneet	1.3.2021	2019/2015	Valonlähteet	1.9.2021
	2019/2024	Kylmälaite myyntitoiminnolla	1.3.2021	2019/2013	Näytöt	1.3.2021
	2019/2019	Kylmälaitteet	1.3.2021	2019/2017	Kotitalouksien astianpesukoneet	1.3.2021
	2019/2021	Näytöt	1.3.2021	2023/1669	Matka- ja älypuhelimet, sekä tabletit	20.6.2025
	2019/2022	Kotitalouksien astianpesukoneet	1.3.2021			
	2019/1781	Sähkömoottorit	1.7.2021			
	2019/2020	Valonlähteet	1.9.2021			
	2023/1670	Matka- ja älypuhelimet, sekä tabletit	20.9.2023			

	Ekosuunnittelu			Energiamerkintä		
	asetus nro	tuotepääryhmä	voimaan	asetus nro	tuotepääryhmä	voimaan
Ympäristöministeriö	327/2011	Puhaltimet	1.1.2013	626/2011	Huoneilmastointilaitteet ja -tuulettimet	1.1.2013
	206/2012	Huoneilmastointilaitteet ja -tuulettimet	1.1.2013	811/2013	Tilalämmittimet, yhdistelmälämmittimet ja kokoonpanot	26.9.2015
	547/2012	Vesipumput	1.1.2013	812/2013	Vedenlämmittimet, kuumavesisäiliöt ja kokoonpanot	26.9.2015
	622/2012 muutos	Kiertovesipumput	1.1.2013	518/2014	Sähköinen energiamerkintä ja tuoteseloste	1.1.2015
	813/2013	Tilalämmittimet ja yhdistelmälämmittimet	26.9.2015	1254/2014	Asuinrakennusten ilmanvaihtokoneet	1.1.2016
	814/2013	Vedenlämmittimet ja kuumavesisäiliöt	26.9.2015	2015/1187	Kiinteän polttoaineen kattilat	1.1.2020
	1253/2014	Ilmanvaihtokoneet	1.1.2016	2015/1186	Paikalliset tilalämmittimet	1.1.2018
	2015/1188	Paikalliset tilalämmittimet	1.1.2018			
	2015/1189	Kiinteän polttoaineen kattilat	1.1.2020			
	2015/1185	Kiinteän polttoaineen paikalliset tilalämmittimet	1.1.2022			
	2016/2281	Ilmalämmitys- ja jäähdytystuotteet, konvektorit	1.1.2018			